

Nu departe de noi

Contrastul dintre centrul și periferia satului Românești m-a uimit. Dacă, plimbându-te pe ulița principală, vezi drumuri pietruite, case îngrijite și oameni gospodari, ajungând la periferie, peisajul devine apocaliptic...

Mergând într-o zi ploioasă de vară în căutarea unui subiect interesant pentru primul meu articol de ziar, s-a întâmplat ceva care mi-a schimbat planurile inițiale.

Abătându-mă un singur pas din drumul stabilit, am pătruns într-o altă lume.

O lume întunecată, gălăgioasă, promiscuă, în care oamenii muncesc pentru a trăi de pe o zi pe alta.

O lume în care sărăcia pare absolută. Eternă. O lume fără idealuri și fără vise.

O lume fără nici un orizont, fără nici un viitor. Sau, mai degrabă, o lume pentru care viitor nu înseamnă niciodată mai mult decât ziua de mâine: comunitatea de rromi din Românești.

Primul sentiment care m-a încercat a fost acela de frică. Nu știam cum să mă apropiu de ei și care va fi reacția lor dacă i-aș ruga să-mi răspundă la câteva întrebări în legătură cu viața lor. Dar, cum încercarea moarte n-are, mi-am luat inima în dinți și i-am abordat.

Am aflat că nu sunt singura care trecuse pe la ei. Au mai fost și alți jurnaliști. Au venit, au întreat, au notat, au fotografiat, au filmat chiar. Dar ei, rromii, nu s-au ales cu nimic. Nimeni nu le-a venit în ajutor, în viața lor nu s-a schimbat nimic.

De aceea, la început, au ezitat în a accepta să stăm de vorbă, motivând că le-au fost luate și alte interviuri dar fără nici un rezultat concret. "Nu are nici un rost, zice unul dintre ei. Oricum nu se rezolvă nimic. Pe nimeni nu interesează cum trăim noi, cu adevărat. Ne răcim gura de pomană!"

E de-ajuns să privești în jurul tău și le dai dreptate. Noroiul pare fără sfârșit, "casele" din patru pereti de scândură cârpiți cu ce s-a găsit sunt gata să cadă la prima adiere. Să nu mai vorbim de igienă: cu toții folosesc direct apa din râu pentru băut, spălat și gătit.

Cel mai greu a fost să formulez primele întrebări. Mi-era teamă să nu fiu înțeleasă greșit sau adevăratul sens al întrebărilor mele să nu fie corect interpretat.

Prima persoană cu care am vorbit se numește Mariana Edgheș. E căsătorită pentru a doua oară și are doi copii care merg la școală, în clasa întâi și, respectiv, într-a doua. Cu toții locuiesc într-o singură camera într-o casă improvizată, permanent amenințată de prăbușire.

Au venit în Românești din Târgu Mureș, în urmă cu câțiva ani. Aici, spune Mariana, o duce mult mai bine, deoarece se bucură de sprijinul sătenilor din Românești, oameni "mai de suflet" decât cei din locurile natale. Atât ea, cât și soțul ei, lucrează "cu ziua" și primesc, pentru o zi de lucru, o sumă cuprinsă între 10-25 lei noi. Muncesc orice: la recoltarea cerealelor de pe câmp, la cositul și strânsul fânului, la muncile grele din gospodăriile oamenilor.

Pe lângă această sursă ocazională de bani, rromii au și un venit lunar sigur: alocația de stat pentru copii. Unii beneficiază chiar de ajutor social acordat de Primărie.

De fiecare dată se bucură de sosirea alocației sau a ajutorului și nu pentru că ar cheltui aceste sume pe lucruri inutile, ci pentru a-si plăti datoriile acumulate la "cooperativa" din sat, de unde procură hrana cea de toate zilele. Tot atunci, plătesc și energia electrică și le cumpără copiilor rechizite și cele necesare pentru școală.

De regulă, rămân "descoperiți" până la următoarea alocație sau următorul ajutor social. Ori până la prima solicitare de a lucra "cu ziua". De câte ori se întâmplă acest lucru, e ceva mai bine: primesc, pe lângă bani, și mâncare, iar bărbaii, țigări și câte ceva de băut. Dacă nu primesc, cer. Așa cum numai ei știu să o facă. Insistând și repetând la infinit unul și același lucru: "nu avem, suntem săraci, nu ne putem hrăni plozii!"

În rest, nimeni nu le are grija. Nici primarul, nici guvernul, nici președintele țării. Cu toții susțin că statul ar trebui să "le dea" și lor, măcar câte ceva. Să-i ajute să-și construiască niște case mai acătări. Dacă nu pentru ei, măcar pentru copiii lor. Dacă îi întrebi de unde să le dea statul, ocolesc întrebarea, se prefac că nu aud.

Ciudat: oamenii aceștia au ajuns să se bucure când vin inundațiile. Când apa le mătură casele dărăpănate au măcar șansa de a primi ajutoare !

Este greu să-i privești în ochi pe acești oameni, dar, cum la capătul fiecărui tunel apare o rază de lumină, tot astfel în viața acestor oameni trăiește măcar speranța că ziua de mâine va fi altfel.

ALEXANDRA FLORINA LUCA

Colegiul "William Shakespeare" Timișoara

Bahtalo, vere!...

Da, bahtalo și ție, vere, orice ar însemna acest cuvânt. Și de ce, vere? Curiozitatea era de multe ori pe punctul de a mă împinge să aflu ce înseamnă exact acest cuvânt "bahtalo", dar... scuzată să îmi fie nepăsarea care a învins, nu mă interesează, deoarece cuvântul aparține unei etnii, după părerea mea, rău famată. M-am limitat la a afla că este un fel de salut și asta doar din cauză că vroiam să fiu sigur că nu mă înjură cumva pentru că de la ei te cam poți aștepta la orice...

Ascultam recent niște interviuri luate unor rromi din satul Românești, iar expresia feței mi se schimba treptat treptat, de la amuzată la tristă, până la scârbită de ce îmi era dat urechilor să audă. "Păi de ce mă condamnă pe mine, vere, dacă ies afară și dau în cap dacă nu am ce pune pe masă?" Da, o întrebare foarte pertinentă, nu? Globul pământesc numără circa șapte miliarde de suflete în acest moment, iar statisticile cu privire la sărăcie sunt cutremurătoare, trecând mult peste 50%. Deci, ce ar fi dacă ar ieși toți care nu au să pună pe masă o pâine afară în stradă și să dea în cap altuia care are?

Nu ar fi, totuși, un lucru rău, deoarece alte statistici ne spun cum că globul pământesc ar funcționa optim cu circa două miliarde de locuitori. Cum cei săraci depășesc cu mult peste jumătate, s-ar ajunge dintr-un singur "foc" la "prețul corect". Dar cine ar mai rămâne apoi să coabiteze acest minunat Pământ ? Păi, normal, cei care și-au câștigat în mileniul trei dreptul la viață dând în cap. Se plâng că nu au de lucru, se plâng că nu au o casă stabilă în care să locuiască, iar dacă au, atunci se plâng că le pică pereții pe ei. Cu faptul că nu au de lucru sunt de acord, pentru că România nu este nici pe departe o țară perfectă. Dar peretele care îți pică în cap? Pe acela de ce nu îl repară în enormul timp liber de care dispun și pe care nu îl folosesc decât pentru a asculta manele și a atinge cote impresionante în ceea ce privește consumul de alcool pe cap de locuitor.

Nu este vorba de educația precară primită de la părinți și nicidecum de lipsa frecventării unei școli. Încercați să îmblânziți un leu. Și nu doar un leu. Creșteți zece generații din aceeași familie, încercați să îi dresați și veți constata cu stupoare că, la a zecea generație, cu tot dresajul și timpul investit în ei, vor rămâne ceea ce au fost dintotdeauna!

La fel și acești țigani care, mai nou, și-au câștigat dreptul de a fi numiți rromi (acela ce îndrăznește să se refere la ei cu alte apelative fiind chiar pasibil de amendă!), au fost un popor nomad. Practic nu produceau nimic, ci doar migrau din loc în loc, consumând resursele terestre de orice gen ar fi ele, și părăsind acel loc la epuizarea lui. Acest comportament se poate întâlni la absolut toate speciile de paraziți. Dar paraziții sunt, totuși, niște ființe demne de invidiat. Sunt de un primitivism rar întâlnit, aproape niște fosile, care au supraviețuit pentru că aceeași este singura lor menire. Dar un rrom este o ființă umană și, în afară de comportamentul lui, nu este cu nimic mai diferit de mine...

Visăm la integrare europeană, proiecte internaționale, pace mondială... Integrați voi, stimabili conducători de comune, orașele, orașe, țări, rromii în U.E. și eu solemn vă promit să-mi pun capul la contribuție și voi transforma absolut toate speciile de paraziți existente pe planetă să lucreze pentru planetă și nu împotriva ei !

Hai, bahtalo !

ALEXANDRU GABRIEL BOCANCEA

Universitatea de Vest Timisoara

Până ni-s sănătoși, îi bine!

În timp ce mă plimbam pe ulițele satului, am observat pe stradă două femei care purtau o discuție. Curiozitatea m-a împins spre ele, în ideea de a afla modul de viață al unui om de la țară. Spre surprinderea mea, una dintre ele a acceptat să-mi vorbească.

Reporter: În primul rând, cum vă numiți și câți ani aveți?

Nicoară Silvia și am 63 de ani.

Reporter: Când începe o zi normală din viața dumneavoastră?

Noi ne trezim la șasă și înainte de șasă. Mai întâi, mulgem vacile și să le dăm drumul la pășune că aia facem prima dată. După aia merem dăm la porci, punem de mâncare.

Reporter: Și cum vă împărțiți între munca la câmp și treburile gospodărești?

Facem curățenie, aia e la noi. După aia mergem și la holdă mai târziu.

Reporter: Deci lucrați și dumneavoastră la câmp!

Daaa!!!! Aici la sapă șă la fân șă la toate alea... că nu avem ce să facem, că așa-i la noi, șă-n grădini când îi, șă peste tot.

Reporter: Și pe la ce oră luați masa?

Păi, mâncăm dimineața la nouă și după aia pi la unu – două. După cum avem timpul, știți?

Reporter: Și după masa tot la holdă mergeți? Sau vă odihniți?

Daaa, păi toată ziua. Dacă avem treabă toată ziua, toată ziua lucrăm.

Reporter: Dar iarna nu mergeți să munciți pământul. Ce faceți?

Iarna cu vacile, cu animalele... în casă... mai mult pe aicea. Mai lucrăm și lucru de mână când avem. Altceva nu avem, na. Așa e la sat!

Reporter: Cum reușiți să vă descurcați cu banii? Din munca de câmp nu cred că reușiți? Aveți pensie?

Da, am pensie. Am lucrat la Tomești.

Reporter: La Fabrica de sticlă?

Da. Am pensie de trei milioane o sută... mulțumesc lui Dumnezeu! Am lucrat acolo 21 de ani!

Reporter: Ați lucrat destul de mult, dar această sumă vă ajunge?

Am lucrat destul. Eu îs mulțumită de pensie pentru că încă sunt în putere de muncă. N-oi mai avea 50 de ani dar...

Reporter: Am vorbit despre muncă, dar despre distracții nu. Aveți Rugă în sat? Sau un alt prilej de distracție?

Rugă este la Prorocul Ilie, pe 20 iulie, și se ține pentru Balta Caldă, pentru mânăstire. Și vine lume multă, multă și se ține.

Reporter: Și toată lumea participă, nu-i așa?

Acu' e mai mult pentru tineret. Țin discotecă, așa, ca pentru tineret. Pe timpuri era rugă cu alte lucruri, dar acum lucrurile nu sunt chiar așa.

Reporter: Să înțeleg că tradițiile se pierd odată cu trecerea timpului?

Nu. Tradițiile se păstrează. Ne vin musafiri atuncea. Totuși tradițiile se păstrează. E frumos. Mai ales iarna, de Crăciun, e foarte frumos pe la noi. Cuolidători, cu dubași, cu corul bisericii care bate la toate porțile. Și de Anu'Nou îi iară tare frumos...

Reporter: Văd că vorbiți despre acest sat cu multă mândrie. Aici v-ați născut?

Da. În satul ăsta m-am născut și copiii mei tot aicea s-or născut. Și părinții și ai bătrâni...

Reporter: Câți copii aveți? Și cu ce se ocupă copiii dumneavoastră?

Băiuter e tâmplar și fata e măritată la Lugojel.

Reporter: Sunteți mulțumită de modul dumneavoastră de viață?

Acuma ne place că suntem sănătoși. Până ni-s sănătoși, îi bine!...

CARLA ELISABETA BUNA

Colegiul Bănățean Timișoara

Viața la țară

Într-un sat liniștit, situat în estul județului Timiș, evenimentele care nouă ni se par nesemnificative au o importanță deosebită.

Viața oamenilor din Românești decurge normal, normalitatea confundându-se cu monotonia.

Foarte rar se petrece ceva care să tulbure liniștea profundă a satului...

O zi obișnuită din viața unui sătean începe și se încheie cu munca în gospodărie. Deși spun că această activitate le place, obișnuința și tradiția au rolul cel mai important.

Sinceritatea cu care își vorbesc unii oameni este de admirat. Ei își exprimă nemulțumirea legată de drumurile neasfaltate din satul lor și de lipsa locurilor de muncă, dar trăiesc cu speranța că, într-o zi, vor avea și ei parte de un trai mai bun. Aceasta este cauza pentru care cei tineri preferă să plece în orașele din apropiere, ei dorind să-și continue studiile sau să obțină un loc de muncă.

În schimb, părinții lor se simt foarte legați de locurile natale și nu s-ar îndura să părăsească satul pentru a locui la oraș.

Ei au doar regrete că viitorul copiilor în sat nu este asigurat și se simt obligați să-i susțină material pe pînă la terminarea studiilor.

Din păcate, situația financiară a multor familii este precară.

Oamenii spun că locuri de muncă se găsesc extrem de dificil în această zonă.

Acestea au existat la Tomești, în cadrul Fabricii de sticlă, care de curând a fost închisă. Odată cu ea, au dispărut peste o mie de locuri de muncă!

Majoritatea populației din zonă se ocupă acum exclusiv cu agricultura, cultivă grâu, porumb și crește animale.

Pe lângă aceasta, producția și comercializarea de produse alcoolice realizate în gospodărie, reprezintă o sursă suplimentară de venit. Aceasta, firește, când "se fac" prunele și merele. Când nu...

Sătenii sunt nostalgici după fostul regim comunist, care, în ciuda tuturor defectelor, asigura un trai decent individului printr-un venit lunar constant.

Despre actuala conducere oamenii nu știu prea multe, ei recunosc că nu sunt bine informați. Totuși sunt nemulțumiți de felul în care autoritățile au rezolvat problema inundațiilor care au devastat numeroare localități din județul Timiș.

Ele nu au fost atât de grave în Românești, dar au afectat multe gospodării, îndeosebi pe acelea din imediata apropiere a râului Bega. Însă nu toți cei care au avut de suferit au fost despăgubiți.

Din cauză că zona aceasta este una deluroasă, puțin fertilă, și mai ales, din cauza vremii adesea potrivnice, oamenii, care au ca ocupație unică agricultura, și-au pierdut o parte din recolte, ceea ce îi afectează deosebit de mult, determinând înrăutățirea situației lor materiale. Ori de câte ori plouă prea mult sau e prea multă secetă, munca lor se duce pe apa sămbetei și trebuie mereu și mereu să o ia de la capăt.

Autoritățile se declară neputincioase, iar oamenii resemnați spun că fiecare se descurcă cum poate.

Sau cum vrea și dă Dumnezeu!...

DORIS MANU

Liceul „C.D.Loga” Timișoara